

Toimintasuunnitelma 2019

Leader Tunturi-Lappi ry

Kuva: Salla Saariniemi

1. Toiminnan tarkoitus	2
2. Tavoitteet	3
2.1. Alueellisen yhteistyön tavoitteet ja sidosryhmätyöskentely	4
3. Yhdistyksen hallinto ja toimisto	4
4. Toiminta	5
4.1. Toiminnan painopisteet vuodelle 2019	7
5. Tiedottaminen	8
6. Talousarvio vuodelle 2019	9

1. Toiminnan tarkoitus

Leader Tunturi-Lappi ry (LTL ry) on Tunturi-Lapin maaseudun kehittämissyhistys, Leader-toimintaryhmä. Yhdistyksen tehtävänä on toimia maaseudun ja alueen kehittäjänä sekä rahoittajana Enontekiön, Kittilän, Kolarin ja Muonion kuntien alueella.

LTL ry toteuttaa Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaa vuosille 2014-2020 sekä toimintaryhmän omaa paikallista kehittämissuunnitelmaa *Kipinää Tunturi-Lappiin 2020*. Toimintaryhmälle EU:n ohjelmakaudelle 2014-2020 Maa- ja metsätalousministeriön myöntämä suunta-antava rahoituskehys (sisältää EU, valtio, kunta ja yksityinen rahoitus) on 5 769 230 euroa, josta toimintarahana osuus on 825 000 euroa. Varat kohdennetaan alueen yritysten ja kylien kehittämiseen huomioiden alueiden välinen yhteistyö ja siihen liittyvä hanketoiminta. Manner-Suomessa Leader-ryhmiä on kuluvalle ohjelmakaudella yhteensä 54, jotka kattavat toiminnallaan koko Suomen maaseutualueet.

Leader Tunturi-Lappi ry:n ydintehtävänä on aktivoida ja neuvoa paikallisia toimijoita Maaseuturahaston hankkeiden valmistelussa ja toteuttamisessa sekä viranomaisten kanssa asioimisessa. Leader-toimintatapa on osallistava ja toimintaryhmän päätöksenteko perustuu hallituksen kolmikantaedustukseen, jossa mukana ovat Tunturi-Lapin kuntien jäsenet, yhdistysten ja yrityksiä edustavien järjestöjen edustajat sekä kylien asukkaat. Tunturi-Lapin seutukunnan Leader-toiminta etenee erityyppisten hankkeiden kautta ja rahoitettavat hankkeet valitaan niiden vaikuttavuuden ja ohjelmanmukaisuuden perusteella. Rahoitukseen pääsevien hankkeiden valinnan suorittaa Leader Tunturi-Lappi ry:n hallitus.

Keskeistä Leader-toiminnassa on vuorovaikutuksen rakentaminen toimintaryhmän, alueen asukkaiden ja muiden järjestöjen sekä sidosryhmien kesken. Leader-toimintaryhmä on enemmän kuin neuvontajärjestö ja rahoittaja. Se rakentaa toiminta-alueensa yhteistyösuhteita ja kerää toimija- ja toteuttajatahoja kehittämisteemojen ympärille. Leader-ryhmissä arvostetaan paikallisuutta ja kylätoimintaa pidetään usein paikallisen kehittämisen alkulähteenä. Ruohonjuuritason vaikuttaminen ja tiedonjakaminen ovat yksi Leader-toiminnan perusajatuksista. Monipuolinen hankeosaaminen on Leader-toiminnan perustyökalu ja samanaikaisesti toimintaryhmät ovat hyviä tunnistamaan hankemahdollisuuksia toiminta-alueillaan. Leader-hankkeilla on usein vaikutusta suoraan alueen yhteisöllisyyden kehittämiseen. Leader pyrkii myös vahvistamaan yhteisöjä ja metodin mukaan hyvinvoiva elinkeinollinen toimintaympäristö tarvitsee yhteisöllisyyttä ja pysyvää asutusta. Kun asiakaspohja ja kylät ovat vahvoja, myös liiketoiminnalle on paremmat edellytykset.

Leader-työ kattaa suuren osan koko Euroopan maaseutualueista. Leader-toiminnan keskeisistä tavoitteista EU:n tasolla on maaseutualueiden toimijoiden kansainvälisyyden lisääminen ruohonjuuritasolla. Kansainvälisen ulottuvuuden avulla tarkoituksena on oppia ja vuorovaikutuksen kautta saada tietoa käytännön esimerkeistä, kuinka yhteistä eurooppalaista maaseutua voidaan vahvistaa ja työmahdollisuuksia lisätä. Leader-metodiikka toimii myös kansainvälisissä hankkeissa ja ongelmanratkaisuissa samalla tavoin kuin kansallisestikin.

2. Tavoitteet

Leader Tunturi-Lappi ry:n kehittämissuunnitelma eli -strategia ohjelmakaudelle 2014 - 2020 on vahvistaa paikallisia elinkeinoja, yrittäjyyttä, ja edistää uusien työpaikkojen luomista erityisesti kyliin. Kuluvan ohjelmakauden paikallisen kehittämisen painopistealueet ovat:

1. Paikalliset yhteisöt ja yrittäjyyden mahdollistaminen
2. Nuoret
3. Läheltä käsin – luontolähtöiset palvelut ja tuotteet
4. Revontuliyrittäjyys – läntistä kehityskäytävää tukeva yrittäjyys

Kyliä kehittämisellä, yhteisöllisyyttä ja viihtyvyyttä kehittäville hankkeille on kuluvalle ohjelmakaudella yhä suurempi merkitys. Muita kehittämistoiminnan painopisteitä ovat nuoret sekä läheltä käsin -teema, joka sisältää mm. lähiruoan, käsityöt ja bioenergian tuotannon kehittämisen. Yksi tärkeä kehittämissuunnitelman painopiste on myös revontuliyrittäjyys, joka liittyy Tunturi-Lapin alueen laajempiin kehitysnäkymiin, jossa myös Leader-ryhmä on omalta osaltaan mukana. Yhteistyö sekä verkostoituminen yli valtakunnanrajojen on yksi merkittävistä tavoitteista tällä ohjelmakaudella. Koko kehittämissuunnitelman läpileikkaavia teemoja ovat tasa-arvo, nuorten yrittäjyys, kestävä kehitys, innovaatiot ja ympäristö.

Toiminnan tavoitteena on kehittämissuunnitelman mahdollisimman hyvä toteutuminen eri painopisteiden ja niiden toimenpiteiden välillä sekä uusien avauksien käyntiin saattaminen alueen hyväksi. Kehittämissuunnitelman vahvuudet ovat alueen kylissä, joiden säilyttäminen elinvoimaisina ja houkuttelevina paikkoina olla, elää ja yrittää on ryhmän merkittävä tavoite.

Leader Tunturi-Lappi ry tiedottaa kehittämissuunnitelmansa tarjoamista mahdollisuuksista ja toimintansa tuloksista eri tavoin. Hyvä työ ruokkii itseään ja innostaa toimijoita uusiin ponnistuksiin. Ajantasaisen tiedon tuottaminen oman toiminnan tuloksista on tärkeää. Näin voidaan priorisoida toimenpiteitä ja antaa tarpeellista tietoa toiminnasta sidosryhmille ja tahoille, jotka tukevat Leader-toimintaa. Hyvillä esimerkeillä voidaan lisätä hankeideoita ja -jatkumia alueella ja innostaa hanketyöhön myös uusia toimijoita. Toiminnan tuloksia mitataan ja arvioidaan ministeriön ohjeistuksen mukaisesti vuosittain. Näin myös mahdolliset korjausliikkeet ohjelmassa ovat mahdollisia, mikäli tarvetta sellaiseen havaitaan.

2.1. Alueellisen yhteistyön tavoitteet ja sidosryhmätyöskentely

Leader Tunturi-Lappi ry tekee yhteistyötä sidosryhmien kanssa laaditun kehittämissuunnitelman linjauksen mukaisesti. Tärkeimmät yhteistyökumppanit ovat Tunturi-Lapin kunnat, Lapin ELY-keskus, Lapin liitto, ProAgria Lappi ja Tunturi-Lapin TE-toimisto sekä seudullisen yrityspalveluverkoston jäsenet, jonka osana myös Leader Tunturi-Lappi ry on. Verkostossa tehtävänämmä on mm. hankeneuvonta, hankkeiden suunnittelu ja toteutus sekä rahoitus. Seudullisen yrityspalveluverkoston (SYP) tehtävänä on asiakkaiden neuvonta sekä ohjaus ja tässä työssä Leader Tunturi-Lappi ry pyrkii toteuttamaan oman tehtävänsä mahdollisimman hyvin ja asiakaslähtöisesti linjassa yhteisesti sovittujen toimintatapojen kanssa.

Vuoden 2019 tärkeimpiä tavoitteita ovat toimintaryhmän strategian painopisteiden alle saatujen hankkeiden toteuttaminen sekä lisääminen. Tavoitteena on verkostoitua yhä tiiviimmin Tunturi-Lapin ja koko Lapin toimijoiden kesken sekä ulottaa hanketoiminta kansainvälisiin yhteistyökumppaneihin.

Maakunnallista yhteistyötä vahvistetaan edelleen muiden Leader-ryhmien sekä sidosryhmien kanssa. Yhteistyön tavoitteena on toiminnan näkyvyyden parantaminen, hyvien käytäntöjen etsiminen ja soveltaminen sekä yhteisen osaamisen lisääminen ja sen hyödyntäminen koko Lapin Leader-toiminnan hyväksi. Alueen toimintaryhmät ovat ohjelmakauden alussa allekirjoittaneet paikallisen kehittämisen kumppanuussopimuksen, jossa määritellään yhteistyötä ja työnjakoa Lapin toimintaryhmien kesken. Ohjelmakaudella 2014-2020 pyritään toteuttamaan yhä enemmän hankkeita laajemmalla kokonaisuudella useamman Lapin Leader-ryhmän alueella.

Kansainvälisen toiminnan osalta Leader Tunturi-Lappi ry:n tärkeimpiä yhteistyökumppaneita kuluvalle ohjelmakaudella ovat erityisesti Pohjois-Ruotsin Leader-ryhmät, mm. Leader Tornedalen 2020 ja niiden sidosryhmät sekä Pohjois-Norjan alueelliset toimijat. Tulevan vuoden aikana yhteistyötä erityisesti Pohjois-Norjan kanssa pyritään syventämään.

3. Yhdistyksen hallinto ja toimisto

Leader Tunturi-Lappi ry:n asioita ja sille määrättyjä tehtäviä hoitaa hallituksen lisäksi kaksi palkattua työntekijää: toiminnanjohtaja ja hankesihteeri. Toiminnanjohtaja vastaa käytännön Leader-työstä, koordinoi operatiivista toimintaa, hoitaa tiedotuksen ja valmistelee hallituksen käsittelyyn tulevat hankkeet. Toiminnanjohtaja vastaa vuosittaisesta talouden suunnittelusta, yhteydenpidosta sidosryhmiin ja seuraa toteutettavien hankkeiden vaikuttavuutta suhteessa tavoitteisiin. Hankesihteerin työtehtäviä ovat hankehakemusten käsittely, hankeneuvonta ja maksatusten valmistelu ja neuvonta. Tehtävä sisältää Leader Tunturi-Lappi ry:n toimintaan kuuluvat toimisto-, raportointi- ja yhteyshenkilötehtävät. Hankesihteeri vastaa yhdistyksen talouden ja Leader-ohjelman talousseurannasta ja kehyksen sidontatilanteesta. Henkilökuntaan kuuluu myös mahdollisten hankkeiden henkilöstöä, kuten Kuitua pohjoiseen / Kuitu kylässä ja Alkuperäinen Lappi -hankkeiden projektipäälliköt.

Yhdistyksen hallitukseen kuuluu puheenjohtajan lisäksi 11 muuta hallituksen jäsentä, jotka on valittu kolmikantaperiaatteen (paikallinen julkinen hallinto, yhteisöt, maaseudun asukkaat) mukaisesti. Hallituksen puheenjohtaja vuodeksi 2019 valitaan yhdistyksen syyskokouksessa marraskuussa. Hallituksen esittelijänä toimii pääsääntöisesti toiminnanjohtaja ja sihteerinä hankesihteeri. Hallitus kokoontuu noin 10 kertaa vuodessa. Yhdistyksen pysyvämpi toimisto sijaitsee Kolarin kunnan virastotalolla, joskin alueen muissa kunnissa pidetään myös niin sanottuja koottuja kuntapäiviä.

4. Toiminta

Kuluvalla kaudella hankerahoitusta voi hakea kehittämishankkeisiin ja yleishyödyllisiin investointihankkeisiin. Yritysten hankemuotoja kaudella ovat investointi-, innovaatio-, kansainväliset ja muut yhteistyöhankkeet sekä tutkimusyhteistyö. Yritykset voivat hakea myös perustamistukea, jota voidaan myöntää aloittavien yritysten lisäksi myös kokonaan uuden toimialan aloittaville yrityksille yhteistyössä Lapin ELY-keskuksen kanssa. Yritysrühmähankkeiden kautta pienten yritysten kehittämistoimet ovat myös mahdollisia.

Ohjelmakauden loppupuolta lähestyttäessä, ovat myös toimintaryhmän myöntövaltuudet suunnitelman mukaisesti vähenemässä. Näin ollen rahoitukseen pääsemisestä tullaan yhä tiukemmin kilpailemaan eri hankkeiden kesken. Tavoitteena on edelleen suunnitella ja edesauttaa uusia kehittämis- ja investointihankkeita jalkautumalla kentälle yritysten ja yhteisöjen pariin.

Paikallisia yhteisöjä tuetaan mahdollisuuksien mukaan edistämällä erityisesti kuntien ja kylien yhteistyötä. Kylien yrityksiä ja yhdistyksiä aktivoidaan myös aloittamaan hankkeita, joiden avulla ne voivat tuotteistaa ja markkinoida muun muassa matkailupalveluita ja luoda kontakteja matkailutoimialan myynti- ja markkinointiverkostoihin erityisesti toimintasuunnitelman painopisteet huomioiden. Kylien osaamisen kehittämistä ja asukkaiden viihtyisyyttä ja yhteisöllisyyttä edistetään edelleen. LTL ry käynnisti keväällä 2018 yhteistyössä Outokaira tuottamhan ry:n ja Ruotsin Leader Tornedalen 2020 kesken kansainvälisen kylämatkailuhankkeen, Väylänvartta tunturiin ja takaisin – Alkuperäinen Lappi, vahvistaakseen alueiden kylien, yhteisöjen, yhdistysten ja organisaatioiden kanssakäymistä yli rajan. Hanke jatkuu vuoden 2019 loppupuolelle ja mahdollista seuraavaa askelta suunnitellaan yhdessä sidosryhmien kanssa haettavaksi mahdollisesti vuoden 2019 aikana.

Toiminnassa otetaan erityisesti nuoret huomioon. Ryhmän tehtävänä on luoda yhdessä kylätoimijoiden kanssa nuorille viihtyisä kasvuympäristö ja tarjota tilaisuuksia nähdä kotiympäristö ja lähialueen mahdollisuudet uusin silmin myös kansainvälisen hanketoiminnan kautta. Nuorten kehittäjien verkostojen syntymistä tuetaan muun muassa aktivoimalla kyläyhteisöjä hanketoimintaan, jonka avulla siirretään perinteitä ja osaamista myös nuorille. Toiminnassa otetaan huomioon myös toiminta-alueen saamelaisnuoret. Tavoitteena on toteuttaa toimenpiteitä, jotka aktivoivat nuoria vahvistaen erityisesti perinteisen kulttuurin säilymistä ja tiedon siirtymistä sukupolvelta toiselle. LTL ry avasi keväällä 2018 uuden rahoituskanavan, Nuorisorahaston, Tunturi-Lapin nuorille toimijoille. Tarkoituksena on tukea nuorten yrittäjyyttä alueelle uudella tavalla. Nuorisorahaston käytön aktivoimista tullaan vuoden 2019 aikana tehostamaan sekä pyritään kasvattamaan käytössä olevaa pääomaa muun muassa yhdistyksen varainkeruutoimin. LTL ry jätti myös syksyn 2018 ESR-hakuun

nuorisotoimistohankkeen, Kotiseudustaan Kehittyvät Nuoret, jonka rahoituspäätöstä voidaan odottaa alkuvuoteen 2019. Rahoituspäätöksen saatuaan, hanke käynnistetään.

Läheltä käsin -teeman osalta Leader Tunturi-Lappi ry on ollut osatoteuttajana Kolarin kunnan EAKR-rahoitteisessa ”Valoisten kesäöiden ja keskiyön auringon kasvattamaa Sinulle – liiketoiminmallin konseptointi” -hankkeessa ja toteutti vuoden 2018 aikana alueella ostopalveluna lähiruoka- ja luonnontuotealan selvitysraportin. Toteutuneen hankkeen pohjalta alueella jatketaan systemaattista toimintaa luonnontuotepuolella, missä myös Leader Tunturi-Lappi on aktiivinen toimija. Muilta osin ryhmä tukee erityisesti bioenergiaan, käsitöihin sekä lähiruokaan liittyviä hankkeita sekä on mukana yhteistyökumppaneiden toiminnassa, joka tukee läheltä käsin -teemaa.

Revontuliyrittäjyys -painopisteen täysimääräinen toteuttaminen vaatii laajaa yhteistyötä yli valtakunnanrajan. Leader Tunturi-Lappi ry pyrkii tukemaan erityisesti varsinaisten matkailukeskusten ulkopuolella sijaitsevia matkailualan yrittäjiä sekä toimijoita. Kansainvälinen kasvu ja verkostoituminen yli valtakunnan rajan ovat tavoitteita, joihin ryhmä kannustaa toimijoita. Matkailun hyvä vire näkyy myös LTL ry:n toiminnassa kasvavana määränä yritysten tuki- ja neuvontapalveluissa. Tähän toimintaryhmä pyrkii vastamaan toteuttamalla ensi vuonna yrityspalveluita tukevan hankkeen, joka tukee, ohjaa, neuvoa ja opastaa uusia, alkavia sekä eri kehitysvaiheessa olevia yrityksiä. Toimintaa pilotoitiin vuonna 2018.

Leader Tunturi-Lappi ry:n hallinnoima koko Lappia koskeva Kuitua Pohjoiseen -hanke päättyi loppukesästä 2018. Kyläverkkohankkeisiin ja laajakaistaan liittyvää tiedottamista sekä kyläverkkohankkeiden toteuttamista tukevia toimenpiteitä jatketaan Kuitu kylässä -hankkeen avulla, joka käynnistyi alkusyksystä 2018. Hanke kestää aikataulullisesti alkusyksyyn 2020. Ensi vuoden aikana tavoitteena on toteuttaa kyläverkkohankkeisiin liittyvää vaikuttavuuden arviointia oppilaitosyhteistyönä.

Yhdistyksen edustajia osallistuu erilaisiin sekä kansallista että kansainvälistä toimintaa tukeviin ja kehittäviin yhteistyötilaisuuksiin alueellisesti ja valtakunnallisesti. Hallitukselle järjestetään koulutusta Leader-toimintatavasta, viestinnästä sekä hallitustyöskentelystä mahdollisuuksien mukaan. Tavoitteena on oppia myös Lapin muilta Leader-ryhmiltä toimintatapoja sekä käytäntöjä, joita voisi soveltaa omassa työskentelyssä. Hallinnollisen toiminnan tukena yhdistyksen edustajia osallistuu myös valtakunnallisiin kouluksiin sekä sidosryhmätyöskentelyyn ja aloittaa sekä osin toteuttaa ensi vuonna toimintaryhmän toimien vaikuttavuuden arviointia.

Leader Tunturi-Lappi ry esittelee edelleen toimintaansa, strategiaa, rahoitusmahdollisuuksia ja rahoitettuja hankkeita alueen kyläyhteisöille, yhdistyksille, järjestöille ja yrityksille sekä sidosryhmille suunnatuissa tilaisuuksissa. On tärkeää, että yhdistyksen tunnettuus alueella vahvistuu ja uudet toimijat saavat tietoa erilaisista rahoitusmahdollisuuksista esimerkin avulla. Tunturi-Lapissa toimintaryhmän tulee entisestään tiivistää yhteistyötä ja tehtäviä alueellisten toimijoiden kanssa ja niiden verkostoissa.

4.1. Toiminnan painopisteet vuodelle 2019

Strategiatyö

- Jatketaan tiedottamista ryhmän strategian luomista mahdollisuuksista alueella
- aloitetaan vaikuttavuuden arviointi / suunnittelutyö
- Käynnistetään MMM:n ohjeistuksen mukaisesti seuraavan ohjelmakauden strategiasuunnittelutyö

Hanketoiminta

- Käyttäjien opastaminen ja neuvominen sähköiseen Hyrrä-järjestelmään
- Hanketoimijoiden opastaminen maksatuksissa sekä muissa hankevaiheissa
- Toteutetaan teemahanke, jonka aiheena nuoret
- Toteutetaan alueella Tunturi-Lapin yrityspalvelu – hankkeen toinen vaihe
- Käynnistetään alueella Kotiseudustaan Kehittyvät NuoreT-hanke rahoituksen selvityksessä
- Kuitu kylässä -hankkeen arviointityö aloitetaan
- Alkuperäinen Lappi – hankkeen toimenpiteet viedään päätökseen
- Käynnistetään Norjan kanssa yhteinen selvitystyö alueella
- Nuorisorahaston aktivointiin liittyvän hankkeen käynnistäminen
- Toimintaraha 3:n vireillesaattaminen

Aktivointi- ja tiedotustoiminta

- Leader Tunturi-Lappi ry:n toimintaa ja strategiaa esitellään kyläyhteisöille ja järjestöille erilaisten tapahtumien ja tilaisuuksien yhteydessä sekä kuntapäätäjille kunnan tilaisuuksissa
- Hanketoiminnan mahdollisuuksia esitellään eri toimijoille ja aktivoidaan omaehtoiseen kehittämistyöhön
- Järjestetään messu- tai vastaava tilaisuus alueella strategian painopisteisiin nojaten verkoston kanssa
- Aktivoidaan alueen toimijoita hyödyntämään erityisesti Nuorisorahastoa

Sidosryhmätyö

- Henkilöstön, hallituksen ja kuntien yhteistyön ja yhteisymmärryksen vahvistaminen
- Kylä-kunta -yhteistyön edistäminen ja kylien neuvostojen perustamisen/elävöittämisen edesauttaminen kuntiin
- Paikallisen kehittämisen vahvistaminen Tunturi-Lapin seutukunnassa ja Lapissa
- Osallistutaan aktiivisesti sidosryhmien hankkeiden ohjausryhmiin sekä hanketyöhön
- Osallistutaan aktiivisesti sidosryhmien tilaisuuksiin alueellisesta näkökulmasta

Kansainvälinen toiminta

- Kansainvälisen hankeosaamisen lisääminen toimintaryhmässä ja verkostojen vahvistaminen uusien kv-hankkeiden kautta erityisesti Ruotsin kanssa
- Edesautetaan kansainvälisten kyläystävyyksien löytymistä mm. Viron kanssa
- Avataan yhteistyö Pohjois-Norjan kanssa konkreettisesti
- Jatketaan yhteistyötä Social Entrepreneurship in Sparsely populated Areas -toimijoiden kanssa (Espanja, Saksa, Slovakia, Suomi) yhteistyössä Lapin Ammattikorkeakoulun kanssa

5. Tiedottaminen

Leader Tunturi-Lappi ry on mukana Lapin Leader-ryhmien sekä Lapin ELY-keskuksen yhteisessä viestintähankkeessa, Lapin keino, jonka toimenpiteitä pyritään hyödyntämään myös oman alueen tiedottamisessa. Lapin keino -hanke on saanut myös jatkoa Lapin keinoja-hankkeena, jolloin tiedottaminen ja viestintä toiminnan tuloksista ja hyvistä käytänteistä voi edelleen jatkua ensi vuonna.

Leader Tunturi-Lappi ry:n www- ja Facebook sivuilla tiedotetaan ajankohtaisista asioista ja tapahtumista. Sosiaalisen median hyödyntäminen otetaan yhä aktiivisemmin käyttöön mm. Instagram sekä Facebook avulla. Yhdistys pyrkii syöttämään paikallislehdille tietoa ja uutisia julkaistuista hankkeista ja julkisista aihioista sekä toiminnasta yleensä ja ohjeistamaan myös hanketoimijoita omaehtoiseen viestintään ja tiedottamiseen. Paras tapa saada tieto kulkemaan ja mielenkiintoiseksi on tuoda esimerkit esille toteuttajien kautta, samaistuminen ja käytäntö tuovat esimerkit lähemmäksi toimijoita.

LTL ry ottaa käyttöön sidosryhmille sekä jäsenistölle suunnatun sähköisen kirjeen, minkä tarkoituksena on ilmestyä neljä kertaa vuodessa ja tiedottaa ajankohtaisista asioista. Yhdistyksellä on sisäiseen viestintään käytössään niin sanottu kuukausikirje, joka lähetetään hallitukselle sekä henkilökunnalle kuukausittain. Tiedottamisen tehostamiseksi vastaavanlainen kirje otetaan nyt käyttöön myös sidosryhmille sekä jäsenistölle.

Hankehakuun ja menettelytapoihin liittyvä tiedottaminen on esillä myös yhdistyksen www-sivuilla. Yhdistyksen jäsenille esitellään syys- ja kevätkokouksissa toimintasuunnitelma ja -kertomus, jotka käsittelevät yhdistyksen toimintaa.

6. Talousarvio vuodelle 2019

Jäsenmaksutulot 2019

Kunta 40 eur

Yhdistys, yhteisö, säätiö, yritys 35 eur

Perhe 25 eur

Yksityinen henkilö 15 eur

Jäsenmaksuilla kerätään noin 2 250 € tulot, joilla katetaan yhdistystoiminnasta aiheutuvat kulut ja mahdollisista hanketoiminnasta aiheutuvat hyväksymättömät kulut.

Jäsenmaksujen keräämistä tehostetaan edelleen tiedottamalla jäsenmaksuista mm. Facebookissa ja eri tilaisuuksien yhteydessä. Uudet hankehakijat pyritään saamaan myös jäseniksi. Leader Tunturi-Lappi ry toteuttaa myös omia, toimintarahan ulkopuolisia hankkeita, joilla pyritään turvaamaan toiminnan rahoitus erityisesti ohjelmakauden 2014–2020 loppupuolella.

Yhdistystoiminnan kustannukset vuonna 2019 ovat noin 1 010 €.